

Ko fē 'a e taimi teu ma'u ai 'a e huhu malu'í?

Ko e ngaahi kulupu kakai 'eni 'e malava ke nau ma'u 'a e huhu malu'i COVID-19 he taimi ní. Telefoni ki ho [potungāue mo'ui fakalōkoló, pe ko e faamasii fakalōkolō, ko e kau tauhimo'ui](#) ke 'ai ha'o 'apoinimeni. 'E lava ke ma'u 'a e faitu'u huhu malu'i he <https://coronavirus.utah.gov/vaccine-distribution>.

- Kau ngāue tauhi mo'ui 'oku nau konitūlekí pea mo ha kau mahaki (hange ko ha kau toketā nifó, kau tokoni mo'ui fakamalohi sino pe fakangāue, kau ngāue'ofisi he kilinikí, kau ngāue fakaongonoá, kau ngāue tauhimo'ui 'i ha 'api, mo e ngaahi me'a pehé)
- Kau ngāue 'i ha fale tauhi-loloa 'o ha kau mahaki
- Kau 'uluaki fetu'utaki hange ko e kau ngāue EMS, kau 'ofisa polisi, kau fetu'utaki (dispatcher), pea mo e kau ngāue pilisoné.
- Kau faiakó pe kau ngāue K-12
- Kakai 'i Utah ta'u 50 pe lahi hake
- Kakai ta'u 16 pe lahi hake ai pea 'oku nau toe ma'u mo ha mahaki kehe (sio 'i lalo)

Kakai ta'u 16 pe lahi hake ai pea 'oku nau toe ma'u mo ha mahaki kehe 'oku nau kualafai ki ha faito'o malu'i 'o e COVID-19 (kapau 'oku ke ta'u 16 pe 17, teke lava pe 'o ma'u 'a e faito'o Pfizer):

- 'Atepile 'o kau ai hono to'o 'a e 'atepile pe ko ha palopalema ki he 'atepile
- Fua Lahi Sino (Body Mass Index (BMI)) 'o e 30 pe lahi hake
- Ngaahi mahaki 'o e mafú ('ikai ko e toto ma'olunga) 'o kau ai maumau e mafú, poloka kalava he mafú, pea mo ha palopalema 'o e kalavá pe ko ha mahaki tukufakaholo ki he mafú
- Mahaki lahi ki he kofuua
- Ngaahi mahaki ki he 'até 'o kau ai 'a e hepitaitsi B pe C, mahaki fekau'aki mo e 'olokaholō ki he 'até, palapala e 'ahú, pe pupula e 'ahú mo lavea pe ko ha kona tufaki he totó.
- Ko ha sivi he ta'u 'e 5 kuo 'osi na'ake ma'u 'a e kanisā pea na'e kamata mei he totó, huhu'a 'o e hui, pe ko ha sela he sisitema 'imiuné. 'Oku 'iloa 'a e kanisa ko 'eni ko e kanisa 'o e totó (hange ko e toto hinehiná, lama, pea mo e ngaahi kanisa kehekehe 'o e totó).
- Kanisa na'e 'ilo'i he ta'u 'e taha kuo 'osi pea na'e 'ikai kamata mei he totó pe ko e huhu'a 'o e huí. 'Oku 'iloa 'a e kanisa ko 'eni ko e kanisa 'ikai-mei-he-totó ('ikai kau ai 'a e ha sivi kanisa ki he ngaahi sela o e toka'anga kilí pe ko e sela lotoloto 'o e kilí)
- Suka (Kalasi I pe Kalasi II)
- Maumau ki he tu'unga sisitema 'imiune (vaivai sisitema 'imiune) mei he totó, huhu'a huí, pe ko ha 'okani sino ne fetongi; fuoloa hono faka'aonga'i faito'o stelōloití; pe ko ha toe faito'o 'oku ne fakavaivai'i 'a e sisitema 'imiuné
- Palopalema mo e neave 'oku ne uesia 'a e halanga 'osikena ki he sinó, 'o kau ai uesia 'a e 'atamai ke mapule'i sinó, mahaki sinētiki(Down syndrome), hamu, mahaki neave fakavaivai'i uouá, vaivai 'uto mo e filo silivá, mahaki vaivai uoua ki he huí, mahaki

pakinisoní, mahaki 'o 'ikai fengāue'aki lelei 'a e hui mo e uouá, pe ongonoa ki he umá, nimá, alangā mo e va'é pe maumau ki he 'utō mo e filo siliva pea ongonoa 'a e sinó

- Ma'u taialasisi tupu mei ha mahaki lahi ki he kofuūá
- Ma'u ha tokoni ki he holoki sisitema 'imiuné
- Mahaki toto kulokulá (sickle cell)
- Mahaki lahi ki he halanga manavā (makehe mei he mahaki hela) 'o kau ai 'a e mahaki fihia e halanga manavá, mahaki pala 'o e ma'ama'á, fihitu'u halanga mamavá, pe ko ha ngungu
- Tokotaha na'e fetongi ha 'okani 'o e sinó
- Pā kalava pe ko ha hē faka'atamai (loto ngalongalo, kalavá, pe toumu'a 'o e 'utó)

'Oku 'ikai fiema'u ha tohi fakangofua mei ho toketā ke 'ai ha taimi ki ho huhu malu'í.

Ko e kau mahaki 'oku 'ikai ke nau a'usia [tu'unga](#) ko 'eni ke nau tātali kae 'oua kuo ma'u 'e kinautolu 'oku lavea ngofua 'a e faito'o malu'í. 'Oku mau mahino'i foki ha toe ngaahi tu'unga mahaki lavea ngofua 'oku 'i tu'a mei he lisi ko 'ení, ka neongo iá, 'oku lahi fe'unga pe 'a e faito'o malu'i kiate kinautolu 'oku kualafai ki he ngaahi tu'unga ko 'eni he taimi ní. Ko e ní'ihí 'eni 'e lavea ngofua ke tōkoto falemahaki pea mo mate mei he COVID-19 pea 'e fiema'u ke mau fakapapau'i 'oku nau ma'u 'a e faito'o malu'i he vave tahá.

Ko hai 'e hokó?

'Oku mau 'amanaki atu ki ha faingamalie 'o e faito'o malu'i ki he COVID-19 'e kamata 'i 'Epeleli ki he ngaahi kulupu ta'u kehekehé, pea mo e kakai 'oku toe 'i ai ha ngaahi mahaki kehe 'oku 'ikai 'asi he lisi 'i 'olungá, pea mo kinautolu 'oku nau 'i ha nofo'anga 'e lavea ngofua mei he vailasi 'oku ne fakatupu 'a e COVID-19. 'E 'i ai ha faingamalie ki he kakai katoa he fa'ahi ta'u failaú pea mo e mafanā ke nau ma'u 'a e faito'o malu'í.

'Oku 'ikai fiema'u ke kau 'i ha "lisi tātali" ke ma'u 'a e huhu malu'í Ko e taimi 'e faingamalie ai 'a e faito'o malu'í, 'oku mau 'amanaki atu 'e lahi 'a e ngaahi feitu'u 'e fakahoko ai 'i ho komiunití. 'E tuku atu 'a e ngaahi feitu'u he [https://vaccinefinder.org/..](https://vaccinefinder.org/)